

SEPTEMBER 2009

In dit nummer:

- Onderwijsagenda 2009-2010
- *Recording Mass Violence. Media and collective memory of severe injustice*
- *Winterschool: Literary Canons and Public Space after 1800*
- Column Joris Oddens
- Promovendi stellen zich voor
- Nieuws en agenda

• HUIZINGA NIEUWS

Zo aan het begin van het nieuwe academische jaar ontvangt u, zoals gebruikelijk, het tweede nummer van het *Huizinga Nieuws* 2009. Deze gedrukte nieuwsbrief met informatie over de onderwijs- en onderzoeksactiviteiten van het instituut wordt drie maal per jaar verspreid onder de leden van het Huizinga Instituut. *Huizinga Nieuws* is bedoeld als aanvulling op de informatie die op de site www.huizingainstituut.nl te vinden is en op de e-mails die met enige regelmaat naar alle leden worden gestuurd. Kopij voor deze nieuwsbrief (of voor de site van het Huizinga Instituut) is zeer welkom. U kunt uw kopij sturen naar huizinga-fgw@uva.nl.

Onderwijs

ONDERWIJSAGENDA 2009-2010

Binnen enkele weken wordt het nieuwe onderwijsprogramma verspreid onder al onze leden. Tot die tijd kunt u voor informatie de website raadplegen; daar staat het complete programma vermeld. Op deze plek alvast een overzicht van het onderwijsprogramma in het kort.

Nieuwe promovendi zullen ook dit jaar weer elkaar en een aantal klassiekers en perspectieven van de cultuurgeschiedenis leren kennen in de **Cursus Cultuurhistorisch Onderzoek**. De praktische workshops **Schrijven, Presenteren, Plannen en Recenseren** en de cursus **Oral History and Life Stories** o.l.v. Selma Leydesdorff zijn niet meer weg te denken uit ons onderwijsaanbod.

Wij zijn er wederom in geslaagd een sterk internationaal georiënteerd programma samen te stellen, waarbij de voertaal veelvuldig Engels zal zijn. In samenwerking met het DIA wordt een masterclass aangeboden over het werk van **Jürgen Habermas**. Twee dagen later krijgen de deelnemers de gelegenheid een lezing van de Duitse filosoof en socioloog bij te wonen rond het thema van zijn nieuwste boek 'Geloof en Kennis'. **John Breuilly** (LSE), **Harold J. Cook** (Wellcome Institute London) en **Benjamin Kaplan** (UCL) hebben inmiddels toegezegd eveneens een masterclass te zullen verzorgen. Bovendien vindt er weer een internationale cursus plaats. Voorafgegaan door een collegereeks en excursies zullen van 31 mei tot en met 6 juni tien promovendi de gelegenheid krijgen de cursus **Istanbul, Stad der Contrasten** te volgen.

Door de projectgroepen NEWW (*New approaches to European Women's Writing*) en Tijdschriftstudies van het Huizinga Instituut worden 2 ateliers verzorgd en de organisatie van het atelier **Begrippen in de jaren '60** ligt in handen van promovendi. In het kader van het graduate programme 'Inheritance, Identity and Public Space, 1815-2000', is een Winterschool in voorbereiding. Deze winterschool is bedoeld voor gevorderde researchmaster-

studenten en promovendi en heeft als thema *Literary Canons and Public Space after 1800*. Tot slot, omdat er dit jaar ruim 30 promovendi op de nominatie staan voor het geven van een presentatie in Barchem, zal dit symposium twee keer worden georganiseerd. Promovendi, promotores en begeleiders zijn van harte uitgenodigd voor beide gelegenheden.

De agenda voor het jaar 2009-2010 ziet er als volgt uit:

2009

5 oktober	Presentatiecursus
12 oktober	Promovendisymposium
22 of 23 oktober	Atelier 1. <i>De autonomie van literatuur door de eeuwen heen</i>
6 november	Masterclass 1. <i>Engaging Haberman: Works, Influences, Effects</i> (Hanco Jürgens, DIA)
10 november	Masterclass 2. <i>Collective memory and injustice</i> (Julia Noordegraaf, Marie-Aude Baronian, Eric Ketelaar, UvA)
11 november	Seminar <i>Recording Mass Violence</i>
20 november	Atelier 2. <i>Quantitative approaches in cultural history</i>
25 november	Masterclass 3. <i>Understanding nationalism as a global phenomenon</i> (John Breuilly, LSE)

2010

5, 12, 19, 22 en 26 januari	Cursus <i>Oral history and life stories</i>
18-20 januari	Winterschool <i>Literary Canons and Public Space since 1800</i>
25 januari	Atelier 3. <i>Tijdschriftonderzoek in de geesteswetenschappen</i>
27-28 januari	Introductie CCO
3 februari	CCO 1. <i>Geschiedenis van de geesteswetenschappen</i> CCO 2. <i>Walter Benjamin</i>
11 en 25 feb.	Atelier 4. <i>Plannen van het promotietraject: timemanagement en projectmanagement</i> Cursus <i>Het schrijven van een cultuurhistorisch proefschrift</i>
10 feb., 10 mrt., 7, 28 apr., 19 mei, 9 juni	CCO 3. <i>Michel Foucault</i> CCO 4. <i>Max Weber</i>
17 februari	Voorbespreking Barchem en presenteren
18 februari	CCO 5. <i>Pierre Bourdieu</i>
3 maart	Presentatiecursus
8, 15, 29 maart	Atelier 5. <i>De jaren zestig in begrippen</i>
12 maart	CCO 6. <i>Gendergeschiedenis</i>
17 maart	CCO 7. <i>Visuele cultuur</i>
24 maart	Atelier 6. <i>Hoe een wetenschappelijk werk te recenseren?</i>
26 maart	Masterclass 4. <i>Intellectual History as Global History</i> (Siep Stuurman, EUR)

31 maart	CCO 8. <i>Wetenschaps- en medische geschiedenis</i> (ovb)
8-10 april	Promovendi symposium I in Barchem
14 april	CCO 9. <i>Politieke theorie en begripsgeschiedenis</i>
	CCO 10. <i>Herinneringscultuur</i>
23 april	Masterclass 5. <i>Self-fashioning Limited Inc.?</i> (Jürgen Pieters, UGent)
April 2010	Masterclass 6. <i>Commerce and science in the Dutch Golden Age</i> (Harold J. Cook, Wellcome Institute)
May 2010	Masterclass 7. <i>Divided by faith? Religious diversity in early modern Europe</i> (Benjamin Kaplan, UCL)
12 mei	Afsluiting CCO
31 mei - 6 juni	Internationale cursus in Istanbul – <i>Istanbul: Stad der Contrasten</i>
18 juni 2010	Masterclass 8. <i>Towards a history of memory. Remembering violence in early modern Europe</i> (Judith Pollmann en Erika Kuijpers, UL)
6, 13, 27 sept.	Presentatiecursus
7-9 oktober	Promovendisymposium II in Barchem

De Cursus Cultuurhistorisch Onderzoek voor eerstejaars promovendi start in januari 2010. Tot die tijd kunnen nieuwe onderzoekers instromen. Vergeet uw (aanstaande) promovendi dus niet aan te melden!

RECORDING MASS VIOLENCE. MEDIA AND COLLECTIVE MEMORY OF SEVERE INJUSTICE

On the occasion of the award of the Erasmus Prize to Antonio Cassese and Benjamin Ferencz a seminar will be held regarding the role of audiovisual information in documenting, reconstructing and coming to terms with cases of severe injustice. For our memory of injustice - as in crimes against humanity, war crimes and genocide - audiovisual records form a dynamic source of information. Criminal tribunals, first employed after the second World War in Nuremberg, have become a permanent feature of international justice. Such tribunals are staged events, offering a reconstruction of the conflict that aims to reach a solution that is acceptable to all parties involved. Underlining the symbolic role of these tribunals is their audiovisual documentation. From Nuremberg - the first trial that was fully recorded on audio and partly on film - to the trials of Eichmann, Milosevic and Saddam Hussein, the media coverage ensured that the trying of the crimes could get a place in collective memory. Seeing the perpetrators in their cages, disarmed and no longer in uniform, being questioned by international judges and lawyers, is extremely important for reconciliation. The importance of these trials and their

audio-visibility is demonstrated by the fact that when they are lacking, as in the case of the Armenian genocide, reconciliation with the event is blocked.

The speakers at this seminar will analyse such sources, making use mainly of visual material, and their function in the documentation of mass violence, in the reconstruction of such events and eventually attempts of reconciliation. Information regarding programme, speakers and registration will come available at our website www.huizingainstituut.nl. On November 10, PhD candidates will already have opportunity discussing these issues during a masterclass.

WINTERSCHOOL LITERARY CANONS AND PUBLIC SPACE AFTER 1800

From 18-20 January the Huizinga Instituut, in cooperation with SPIN – Study Platform on Interlocking Nationalisms, offers a postgraduate winter school on the theme of *Literary Canons and Public Space after 1800*. The winter school will be held in Amsterdam and aims at advanced Research Master students and PhD students.

Cultural canonicity has played a major role in the identity formation of European nations and, as such, in the process of nineteenth- and twentieth century state formation. A cult of cultural and historicist hero-worship was hugely important in this process, and among cultural hero-figures canonized and invested with national symbolism, those from the field of literature stand out in particular.

Het Goethe-Schiller monument in Weimar

These developments involved all parts of Europe, East and West, North and South; they affect metropolitan centres and provincial peripheries; and they involve both

long-established “old states” (Denmark, France, Portugal) and emerging “minority” nations which only in the course of the twentieth century achieved sovereignty or limited autonomy (Iceland, Ireland, Finland, Slovenia, Flanders, Galicia).

The winter school is open to all advanced research master students and PhD students. Students have to apply via their research master’s coordinator, PhD candidates can register directly at the Huizinga Instituut (huizinga-fgw@uva.nl) arguing in writing how the theme of the winter school relates to their own research. Deadline for registration: **20 November 2009**. Further details regarding programme and speakers will become available soon.

Column

BIJZONDERE COLLECTIES, GEBRUIKELIJKE DISCUSSIE

Door Joris Oddens

‘Wat bent u daar aan het doen?’ ‘Ik fotografeer dit boek.’ ‘Dit hele boek?’ ‘Ja, ik heb het nodig voor mijn onderzoek en het is alleen aanwezig in deze bibliotheek, maar het is oud en kan niet worden geleend of gekopieerd. Ik woon hier ver vandaan en wil het thuis kunnen bekijken, daarom fotografeer ik het.’ ‘U mag per boek niet meer dan dertig foto’s maken. Wilt u ophouden met fotograferen?’ ‘Ik ben hier vaker geweest, deze regel is niet alleen mij, maar ook uw collega’s onbekend.’ ‘Wilt u ophouden met fotograferen?’ ‘Mag ik eerst weten waarom?’ ‘Wij hebben maar één plek waar mag worden gefotografeerd. Het kan hier erg druk worden. Wij zijn er voor onze bezoekers en willen iedereen de gelegenheid bieden om te fotograferen.’ ‘Ik ben op het moment de enige bezoeker.’ ‘U belast het boek. Als u dit hele boek wilt fotograferen, kunt u iedere dag dertig foto’s komen maken. Wilt u ophouden met fotograferen?’ ‘Dit boek telt zeshonderd pagina’s, dat zijn driehonderd foto’s, een uur werk. U wilt het boek tien keer zes minuten aan mijn handen blootstellen, in plaats van één keer een uur. Geloof u dat dit minder belastend is? Ik vraag u met klem even na te denken over de rationaliteit van uw woorden, dat kan mij meer dan twee werkdagen aan reistijd besparen.’

‘WILT U OPHOUDEN MET FOTOGRAFEREN?’

Promovendi

BERICHT VAN DE PROMOVENDIRAAD

Sinds jullie in Barchem met de nieuwe promovendiraad hebben ingestemd hebben wij niet stilgezeten.

We willen ons dit jaar vooral richten op twee punten: cursusevaluaties en arbeidsmarktorientatie. De

raad heeft het punt arbeidsmarktorientatie als focus gekozen omdat dit volgens ons nog te weinig aandacht krijgt binnen het promotietraject. Wie weet dat slechts 10-25% van ons hierna aan een universiteit verbonden blijft, beseft dat een vroege blik op de arbeidsmarkt niet overbodig kan zijn. We willen daarom dit jaar nog een laagdrempelige oriëntatiemiddag organiseren. We zullen hiervoor diverse Huizinga-alumni uitnodigen die carrière hebben gemaakt buiten de universiteit. Want met een cultuurhistorisch proefschrift blijf je breed inzetbaar te zijn. Van directeur van een groot vastgoedfonds tot uitgever en van planbureau tot provincie, cultuurhistorici vind je overal. Bovendien wil het Loopbaanadviescentrum van de UvA graag een cursus verzorgen. Wie daar niet op kan wachten moet nu al contact opnemen met het loopbaanadviescentrum van zijn eigen universiteit.

Het tweede punt, cursusevaluaties, krijgt van oudsher al veel aandacht bij het Huizinga Instituut. Hoog kwalitatief en uitdagend onderwijs is immers in ieders belang en gelukkig zijn de meeste promovendi tevreden over de aangeboden cursussen. Echter, naar aanleiding van de opmerkingen in Barchem over de Cursus Cultuurhistorisch Onderzoek (de CCO), presentatiecursus en de schrijfcursussen lijkt het de raad eens goed te kijken naar de verschillende soorten vaardighedencursussen die het Huizinga Instituut aanbiedt. Het blijft nog vaak onduidelijk wie welke vaardigheden zou moeten onderwijzen: de universiteiten of de nationale onderzoeksschool. En met de lopende discussie over de invoering van graduate schools wordt die vraag alleen maar actueler.

Wie op de hoogte wil blijven van alle ontwikkelingen, contact wil houden met andere promovendi, of zelf eens een leuke workshop wil organiseren meldt zich aan bij de groep “Huizinga Instituut” op Facebook. Vragen en suggesties kunnen als altijd naar: promovendiraadhuizinga@gmail.com.

NIEUWE PROMOVENDI

De volgende promovendi hebben zich nieuw aangemeld bij het Huizinga Instituut:

Katharina Garvert-Huijnen (01-06-2009, DIA), *Und plötzlich Partner in Europa. Die deutsch-niederländischen Beziehungen in der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft 1957-1991*

Demelza van der Maas (01-06-2009, VU), *Voorouders in de polders – De biografie van het nieuwe land en de beeldvorming daarvan in wetenschap, cultuur en beleid*

Ivo Nieuwenhuis (01-06-2009, UvA), *De Verlichting bevraagd: Nederlandse satire in de periodieke pers (1780-1800) / Enlightenment Contested: Dutch Satire in the Periodical Press (1780-1800)*

Tular Sudarmadi (17-02-2009, VU), *Cultural Heritage on Flores, Indonesia: research and management*

In dit nummer stellen zich voor: Marije Hristova, Egil Asprem, David van der Linden, Eelco Nagelsmit, Dorus Hoebink en Fenneke Sysling.

VANUIT DE PERIFERIE: SCHOUWPLAATS VAN HERINNERINGEN

Marije Hristova (UM; promotor: prof.dr. Georgi Verbeeck)

Ik heb in Groningen gestudeerd en werk nu in Maastricht aan mijn promotieonderzoek. Ik beweeg me langs de periferie van Nederland en werk(te) op beide plekken onder toezicht van geleerden uit België (de ‘verloren’ periferie!). Ik houd van de periferie. De periferie is zoals een Deleuziaanse vouw. Ze markeert de overgang van het een in het ander en is daardoor een dynamische plek. In mijn onderzoek vertrek ik denkbeeldig vanuit deze positie naar de periferie van Europa: van Maastricht leggen we een lijn zuidwaarts en eindigen we in Spanje en vanuit Groningen vertrekken we oostwaarts naar de Balkan. Deze twee perifere regio’s spelen de hoofdrol in mijn onderzoek. Een derde rol gaat naar de herinnering.

‘Herinnering’ is een sleutelwoord geworden in de bestudering van de twintigste-eeuwse geschiedenis, vooral als het gaat om de omgang met oorlogsverleden. Aan het eind van de vorige eeuw is men in Spanje onder de noemer ‘historisch geheugen’ begonnen aan het eerherstel van de verliezers van de Spaanse burgeroorlog die 60 jaar eerder het land had verscheurd. In die zelfde jaren ’90 woedde in voormalig Joegoslavië een oorlog die het land verdeelde en duizenden slachtoffers eiste. Deze oorlog bracht het schrikbeeld van genocide en concentratiekampen weer terug naar de realiteit van het Europese continent. Opeens was de periferie heel dicht bij: deze dingen zouden niet meer moeten gebeuren, hier in Europa. De militaire interventie in Kosovo in 1998 werd gelegitimeerd met de slagzin ‘Nooit meer Auschwitz’.

In mijn onderzoek bekijk ik hoe de oorlog in voormalig Joegoslavië niet alleen een schouwplaats is voor de Europese herinneringen aan de Holocaust, maar in Spanje leidt tot directe en indirecte vergelijkingen met de burgeroorlog. Tijdens de oorlog in voormalig Joegoslavië werd de Holocaust een wijdverspreide metafoor voor onrecht, genocide en de strijd voor mensenrechten. Dit discours kreeg ook meer gewicht in Spanje en werd gerelateerd aan eigen oorlogsverleden. Daarnaast zagen Spaanse perifere nationale groeperingen, zoals de Basken en de Catalanen, hun eigen positie weerspiegeld in die van de etnische en religieuze minderheden in de Balkan.

‘Herinnering’ is ook een woord dat nauw verbonden is aan (nationale) identiteit. Welke herinneringen maken ons tot wie we zijn? Onze belevingen zijn tegenwoordig niet meer gebonden aan lokale of nationale grenzen. Bestaat de door mij

ingebeelde periferie eigenlijk nog wel? Ook herinneringen aan bepaalde gebeurtenissen overstijgen hun geografische kaders. Ontdaan van hun lokaliteit en verworpen tot media evenementen, vormen huidige gebeurtenissen een transnationale (schouw)plaats voor een veelheid aan herinneringen. In een globaliserende wereld die wordt gedomineerd door (digitale) media, zijn we allemaal tegelijkertijd in het centrum en in de periferie.

AGENTS OF CHANGE. KUNST EN ARCHITECTUUR IN 17-EEUWS BRUSSEL

Eelco Nagelsmit (UL; promotores: prof. dr. Caroline van Eck, dr. Maarten Delbeke)

In 1616 vestigde een groep monniken van de strenge orde der Miniemen zich in de wijk Bovendael in Brussel, die bekend stond als de rosse buurt van de stad. Verschillende edelen aan het hof van deze “princelijke stad” schonken de monniken grond en middelen waarmee zij in staat waren een berucht bordeel uit te kopen. Op de plek van het voormalige huis van plezier werd een kapel gebouwd, gewijd aan Onze Lieve Vrouwe van Loreto. Deze kapel was een trouwe kopie van de Casa Santa, het huisje van de Heilige Familie dat volgens de overlevering op wonderbaarlijke wijze vanuit Nazareth naar Loreto in Italië was gevlogen. Een Latijnse inscriptie op de gevel las, vrij vertaald, als volgt: “waar eens Venus woonde, staat nu het huis van de Maagd”.

De *translatio* van het Heilige Huisje van Loreto (kunstenaar onbekend)

Deze casus is een voorbeeld van de manier waarop kunstwerken en architectuur, samen met rituelen en ceremonies in de vroegmoderne tijd werden ingezet als middel tot maatschappelijke verandering. Of het nu ging om het herwinnen van zielen tijdens de contrareformatie of om de sociale en morele disciplineren van een

stadsdeel, opdrachtgevers en kunstenaars brachten kunstwerken en gebouwen tot stand om effect te hebben op – en verandering te bewerkstelligen bij – het publiek. Maar hoe werkte dit precies?

In dit sterk “cultuurhistorische” onderzoek bestudeer ik verschillende ensembles van zeventiende-eeuwse religieuze kunst in Brussel en omgeving, en hun functie in de bredere religieuze en politieke contexten van contrareformatie, confessionalisatie en staatsvorming. Om zicht te krijgen op de complexe relaties tussen kunstwerk en publiek, tussen kunstenaar en opdrachtgever, etc. kijk ik ook met een min of meer antropologische blik naar de geschiedenis, door de zogenaamde “art nexus” (Alfred Gell) in kaart te brengen – dat wil zeggen het “network” waarbinnen een kunstwerk een actieve rol vervult. Mijn onderzoek is onderdeel van het FWO-onderzoeksproject “*Agents of change*. Beeldende kunst, altaar- en kerkarchitectuur als religieuze actoren in de Spaanse Nederlanden in de periode 1598-ca. 1656” van Caroline van Eck en Maarten Delbeke en moet leiden tot twee promoties, een aan de universiteit van Leiden en een in Gent (co-tutelage ofwel bipromotie).

FYSISCHE ANTROPOLOGIE IN KOLONIALE CONTEXT

Fenneke Sysling (VU; promotor: prof.dr. Susan Legêne)

Als ik dit schrijf, ben ik net terug van een bezoek aan Indonesië. Tussen vakantie en conferenties door was ik daar op een middag in het Nationaal Museum van Jakarta, waar in de ‘etnologische’ zaal een grote kaart van Indonesië hangt. Die werd geschilderd in opdracht van het Bataviaasch Genootschap in 1929 en geeft de verschillende bevolkingsgroepen in Indië aan. De omlijsting van de kaart wordt gevormd door portretten van ‘antropologische typen’: een typische Balinees, Batak of Papua.

Dat rikt, wat mij betreft, naar koloniaal essentialisme. En dat was precies waar de hoofdpersonen van mijn proefschrift, fysisch antropologen, zich mee bezig hielden in Nederlands Indië: Ze waren op zoek naar de verschillen tussen de rassen van de mensheid en hun evolutionaire en migratiegeschiedenis. Voor dat doel deden ze metingen, maakten ze foto’s van mensentypen en gipsafgietsels van gezichten en verzamelden ze botten en schedels om naar Nederland te verschepen voor verder onderzoek. De wetenschappelijke output van de discipline bestaat uit vele beschrijvingen van verschillende volken, net als botanisten steeds nieuwe planten beschreven.

Zo was er bijvoorbeeld het onderzoek van Hendrik Bijlmer, een gouvernementsarts, die gefascineerd was door Nieuw Guinea en die in de eerste decennia van de twintigste eeuw een aantal keer op expeditie ging naar de binnenlanden van dit eiland. De stammen die hij daar ontmoette waren vrij klein, hetgeen zijn onderzoek extra smeug maakte (Pygmeeën!). Ze bevielen hem wel, deze

kleine mensen en hij beschreef ze als slimme, sympathieke tegenhangers van de lusteloze, lelijke kustpapoeas. Maar zijn onderzoek had ook een praktisch gevolg. Bijlmer was van mening dat deze mensen beschermd moesten worden in een reservaat, en er ging een commissie aan de slag die dat plan uitwerkte. Dat werd vervolgens in de Tweede Kamer echter weer genadeloos afgemaakt.

De opkomst en ondergang van dit vakgebied in de Nederlands koloniën, met zijn hoogtijdagen in de eerste decennia van de twintigste eeuw, staan centraal in mijn proefschrift. Ik wil weten hoe deze mensen precies hun onderzoek opzetten, hoe ze aan hun data kwamen, met wat voor ideeën ze op pad gingen en welke ideeën ze vormden door hun onderzoek. De relatie met de koloniale wereld staat steeds centraal: hoe had die invloed op het onderzoek en vice versa? Ook probeer ik niet alleen de blanke mannen centraal te stellen, maar ook diegenen die het object van onderzoek waren en werden gemeten, gefotografeerd, of als skelet of op sterk water voor onderzoek werden gebruikt.

Tijdens mijn bezoek aan Indonesië deze zomer bezocht ik ook het Eijkman Instituut, waar moleculair biologen het DNA van de verschillende Indonesische bevolkingsgroepen bestuderen. Het is de moderne voortzetting van het koloniale fysisch antropologisch onderzoek. Dit instituut zou nu graag voor zijn onderzoek de botten en schedels gebruiken die nog steeds, als erfenis van de koloniale wetenschappelijke discipline, in de Nederlandse musea liggen. Over de vraag of dat mag hoeft ik gelukkig geen mening te geven. Binnen ons onderzoeksproject is daar een postdoc voor.

ESOTERICISM AND SCIENTIFIC NATURALISM

Egil Asprem (UvA; promotor: prof. dr. Wouter Hanegraaff)

I started my PhD research at the Center for History of Hermetic Philosophy and Related Currents (GHF), under the Religious Studies department of the UvA, on September 1, 2008. My educational background before that has been split between philosophy and religious studies. In 2006 I got my BA in both these fields from the Norwegian University of Science and Technology (NTNU) in Trondheim, the city where I grew up. After this I relocated to Amsterdam to do my MA at the GHF, realising that this was the best place to continue studying in a scholarly fashion the things that interested me the most. I subsequently completed the Research MA in 2008, for which I did historical and sociological research on modern and contemporary occultism and ritual magic in the West, focusing especially on their relation to facets of late modernity, the emergence of modern science, and secular culture.

In 2008 I was awarded a Toptalent grant by the Netherlands Organization for Scientific Research (NWO), which enabled me to continue my research for a PhD at

the UvA. My current research project, entitled “Esotericism and Scientific Naturalism in the 20th Century: Dialogue and Polemics”, aims to analyze exchanges, frictions, points of interconnection, dialogue and polemic between scientific and esoteric discourse in the (early) 20th century. The project is strongly interdisciplinary, drawing primarily on approaches from religious studies, the history of ideas, and the history, philosophy and sociology of science, in addition to recent esotericism research.

Due to its relatively broad scope, the project may be described as combining a historical and a thematic approach. Historically, it focuses on three trajectories: 1) The development of so-called “psychical research” into the 20th century, including the professionalization of parapsychology; 2) The scientific boundary-work of organized sceptics, putting an effort into debunking occult and paranormal claims while effectively constructing certain types of data as “pseudoscientific”, and “rejected knowledge”; 3) The developments of 20th century occultism (e.g. Theosophy, Anthroposophy, “Hermetic” ritual magic, alchemy, Spiritualism, etc.), with a focus on its often ambivalent relation to modern science.

The historical scope is necessarily open-ended research, but mainly covers developments from 1905 (Einstein’s *annus mirabilis*) to 1976 (year of the foundation of the Committee for the Scientific Investigation of Claims of the Paranormal, CSICOP).

Thematically the project looks at the construction of demarcations between science and non-science, discursive transfers and exchanges between “scientific” and “esoteric” milieus, and the strategic appeal to science in legitimizing modern cultural systems. Furthermore it aims to trace the influence of esoteric discourse on typically “modern” discursive formations. I try to grapple with these questions mainly through a series of theoretically informed case studies. The project runs until the summer 2012.

EXHIBITING COMMUNITY MUSEUMS

INSIDE AND OUTSIDE THE MUSEUM

Dorus Hoebink (EUR; *promotor: prof.dr. Marlite Halbertsma*)

‘Dorus, musea zijn logge en stoffige instituten, waar je alleen heen gaat op een regenachtige zondagmiddag als je echt, echt niets anders te doen hebt. Daar ga je toch geen vier jaar van je kostbare werkzame leven aan besteden?’ Dat was de eerste reactie die ik kreeg toen ik kenbaar maakte dat ik graag wilde solliciteren op een phd-positie binnen de faculteit waar ik afstudeerde en ook korte tijd als secretariaal medewerker werkte. De niet nader te noemen collega, bracht me even aan het twijfelen, totdat ik zelf actief na ging denken over de te bestuderen materie en ik tot de conclusie kwam dat de komende vier jaren

zeer interessante, creatieve en leerzame jaren zouden gaan worden.

Afgestudeerd als cultuursocioloog, ben ik in januari begonnen aan een onderzoek naar community musea en de manieren waarop zij binnen en buiten de museummuren de gemeenschappen waarin zij zijn ingebed tentoonstellen en (re)presenteren. Daarnaast wil ik ook gaan bestuderen hoe community musea met hun gemeenschappen en publiek communiceren. Op deze gebieden hebben er de laatste jaren een aantal interessante ontwikkelingen plaatsgevonden.

Om het onderzoek te structureren ben ik begonnen deze ontwikkelingen op te delen in twee categorieën: ontwikkelingen binnen het museum, en ontwikkelingen buiten het museum. Binnen hun muren hebben musea bijvoorbeeld allerlei nieuwe presentatietechnieken omarmd, waarbij het ‘object’, het artefact, of het meesterwerk steeds minder centraal is komen te staan. In plaats daarvan proberen veel musea traditionele objecten in een culturele of sociale context te plaatsen. Of het object wordt geheel in dienst gesteld van een verhaal dat verteld wordt door het museum, waarbij ook veel gebruik wordt gemaakt van nieuwe media. Ook stellen veel musea zich de laatste jaren op als een informatiecentrum of ontmoetingsplaats voor uitwisseling van kennis en debat.

Buiten de museummuren zie je dat musea hun collecties ‘online’ en ‘on location’ tentoonstellen. Ze trachten door het ‘digitaal ontsluiten’ van hun collecties en door ‘de wijken in te trekken’ toegankelijker te zijn voor de gemeenschap en midden in de samenleving staan. Op het communicatievlak zie je dan dat veel musea de mogelijkheden van het Internet en alle sociale toepassingen ervan omarmen en met blogs, podcasts en facebook ‘virtual communities’ tot stand proberen te brengen.

Omdat community musea worden geacht een sociale rol te vervullen en zich bezig te houden met collectief geheugen en collectieve identiteit, is het mijn taak om te onderzoeken hoe deze ontwikkelingen zich verhouden tot de missie en ideologie van het community museum. Welke presentatietechnieken lenen zich er het beste voor om een gemeenschappelijk verhaal te vertellen en hoe wordt dat verhaal dan verteld? Wat betekent het voor de fysieke omgeving van het museum, en wellicht ook voor de fysieke omgeving van de gemeenschap, wanneer steeds meer presentaties en communicaties in een virtuele omgeving plaatsvinden? Hoe verhoudt het verschijnsel ‘virtual community’ zich tot de community van het community museum?

Omdat ook termen uit de titel als ‘exhibiting’ en ‘community cultures’ open concepten zijn, die op velerlei wijzen kunnen worden toegepast, manoeuvreert mijn onderzoek zich op een fijn kruispunt van museum studies, visual studies en cultural studies, waarbij theorie en

empirie elkaar kunnen aanvullen of tegenspreken. Ik hoop dat er uit dit spanningsveld iets moois ontstaat.

HUGENOT MIGRANTS IN THE DUTCH REPUBLIC, 1670-1715

David van der Linden (UU; promotor: prof.dr. Wijnand Mijnhardt)

My research project focuses on Huguenot migrants in the Dutch Republic. In the 1680s, about 50,000 arrived in the Dutch Republic to escape persecution in France. Exile perhaps eased their religious conscience, but as strangers abroad these Protestant refugees were cut loose from their familiar communities, and somehow had to define their identity to regain a sense of belonging. This project will investigate to what extent they seized upon religion to fashion their identity, and more importantly: what sort of religious attitude they adopted. For early modern historians are divided over the nature of religious identities in early modern Europe. Many have emphasised that religious conflict was ubiquitous, as clearly demarcated confessions clashed, but others have pointed out how in multi-confessional societies people could coexist peacefully, or even crossed the borders between confessional identities, resulting in conversions, inter-confessional marriages and friendships. I will argue that Huguenots came to hold a double religious standard.

Despite their experience of plight and militant discourse, Huguenots in the Dutch Republic crossed borders, cohabiting with their Catholic neighbours, or more concerned with making a living on unfamiliar territory than battling over differences in religion.

Gravure van Jan Luyken, getiteld
'Het weg vlugten der Gereformeerde uit Vrankrijk' (1696).

I started my PhD at Utrecht University in September 2008, having finished a two-year research master in history at the same university. Research projects are often a good measuring rod for understanding a researcher's passions, and my project is probably no exception. Huguenot migrants not only crossed geographical

boundaries, but also had to overcome mental hurdles, as they were readjusting their lives, faith and identity in another town. These are issues I am quite familiar with, since I have studied and lived abroad several times, such as in the United States, France, and the UK, just as my present research project carries me back to France, retracing the Huguenots' journey to understand their reasons for migration. In a way, then, I can appreciate what it's like to leave, to have to adapt to different circumstances, and to reconsider one's identity. Hopefully my research will bring out the complexities of migration, religion and identity in early modern Europe, and show these are issues that are not very different from modern-day experience.

Aankondigingen

NIEUWS EN AGENDA

Promoties

- **Inge Werner** is op 9 juni jl. aan de Universiteit Utrecht gepromoveerd op het proefschrift *Antonfrancesco Grazzini 'il Lasca' and the Burlesque. Poetry, Performance and Academic Practice in Sixteenth-Century Florence*. Promotor: dhr. prof. dr. H.A. Hendrix.
- **Uğur Üngör** is op 10 juni cum laude gepromoveerd aan de Universiteit van Amsterdam. Titel van het proefschrift: *Young Turk Social Engineering: Mass Violence and the Nation State in Eastern Turkey, 1913-1950*. Promotores: prof. dr. Johannes Houwink ten Cate en prof. dr. Michael Wintle.
- Op 25 juni is aan de Erasmus Universiteit Rotterdam **Miriam van de Kamp** gepromoveerd. Titel van het proefschrift: *Where corporate culture and local markets meet. Music and film majors in the Netherlands, 1990-2005*. Promotor: prof. dr. A.M. Bevers
- *8 september 2009*
Hans Schoots verdedigt zijn proefschrift *Bert Haanstra. Filmer van Nederland* aan de Universiteit van Amsterdam.
Locatie: Agnietenkapel, OZ Voorburgwal 231, 12.00 uur
Promotor: dhr. prof. dr. F.P.I.M. van Vree
- *9 september 2009*
Alpita de Jong verdedigt haar proefschrift getiteld *Knooppunt Halbertsma. Joast Hiddes Halbertsma (1789 – 1869) en andere Europese geleerden over het Fries en andere talen over wetenschap en over de samenleving*
Locatie: Aula van de UvA, Singel 411, 14.00 uur
Promotores: prof. dr. PH. H. Breuker en prof. dr. J.TH. Leerssen